

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . . . 20 кор.
на пів року . . . . . 10 кор!
на чверть року . . . . . 5 кор.
на місяць . . . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня впрім неділя і руских свят в 5½ год. пополудні.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» лід ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застережене. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні доносеня по 30 с. від стрічки.

Політичне положенє в Австрії.

(X) Угорське пересиленє відібе ся неперечно і в політичних відносинах в Австрії. Угорський сойм полагає бюджетову провізорію і війскову предлогу, а опісля думає нове міністерство ще протягом літної сесії перевести торговельні і митові предлоги, щоби тим способом положити підвалини до торговельних договорів з заграницею, передовсім з Італією.

Колиж Угорщина возьме ся до сих справ, то не може позаду остати і Австрія і буде приневолена рівнобіжно переводити торговельні і митові предлоги в радї державній. Задля того в дневникарстві живо обговорюють можливість скликаня ради державної коло половини липня на літну сесію. Але тут виривають вельми важні перепони і міністерство д-ра Кербера находит ся у вельми скрутнім положеню, бо нема виглядів, щоби в літній сесії була яка небудь успішна робота, поки не прийде до порозуміння між Чехами а Німцями, зглядно між Чехами а правительством. Чехи домагають ся рішучо виданя на разї бодай цісарскої постанови про засновини університету на Моравії, інакше будуть спиняти всяку роботу в радї державній, а останні події в Угорщині додають до сего заохоти. Німці знов, котрі тепер відновили давню *Gemeinbürgerschaft*, хоч в троха відмінній формі, починають горюжити ся і запевняють, що не допустять до ніяких уступок національних в користь Чехів. Тим способом знов стоять супроти себе два ворожі табори і ні один з них не думає другому уступити. Міністерство д-ра Кербера, поки задумає скликати раду державну, мусить вперед запевнити ся, що в ній вспіє перевести австро-угорську угоду, до якої і так вельми слабе одушевлене правительственних сторонництв наслідком останних подій в Угорщині значно охолонуло.

Недавно отже пустило правительство в урядовій *Wiener Abendpost* нібито місцева звістку, що «цісар поручив правительству поробити відповідні підготовленя до засновин німецького і чеського університету в Моравії, внести дотичні предлоги в радї державній і зажадати відповідного кредиту». Із сего можна було здогадувати ся, що розходить ся о усмиренє чеської обструкції. Один староческий орган глузував іронічно з сеї ціни з заміткою, що такою укритою звісткою дневникарскою не може ніхто одушевити ся в чеськім таборі. *Narodni Listy* заявляють супроти сего ось що: «Обструкція мусить мати велику, загально видиму ціль. Закрита «обіцянка» в урядовій віденській часописи не може бути такою ціллю. Тут треба основної полагоди всіх наших потреб на цілій лінії, інакше ніхто не зрозуміє нашої боротьби».

Староческий *Plas*, обговорюючи вплив угорських подій на австрійські відносини, заявляє от що: «Успіхи угорської обструкції будуть неперечно заохотою до наслідкуваня і у нас. Одначе се було би похиб-

кою, наколиб Чехи набрали задля того відваги до нової обструкції в осінній сесії державної ради. *Si duo faciunt idem, non est idem*. Дотеперішні досвіді поучають нас доволі, що обструкція не помогла чеській справі. Відносини в угорськїм соймі є зовсім інакші як в радї державній. Там з малими лише виїмками засідають лише мадярські сторонництва, коли тимчасом у нас є ріжнородні народи і сторонництва. Німці своїм опором переважають чеську обструкцію і тим способом нівечать всякий її успіх. Правительством потребує лише не піддавати ся обструкції, не сьміє їй навіть уступити, наколи не хоче проти себе роздратувати інші сторонництва. Задлятого не можна числити на такий успіх обструкції у нас, як в Угорщині».

Німці при всій віднові своєї організації знають се добре, що проти Чехів не осягнуть нічого, що Чехи є на стілько сильні, щоби спинити всяку роботу. Задля того навіть з табору німецьких людовців (недавно посол Леміш) відзивають ся голоси, що треба дійти до порозуміння з Чехами.

Можливість порозуміння між Чехами і Німцями найбільшого страху наганяє польским політикам і всепольске *Slowo* промовляє знов горячо за поваленєм д-ра Кербера і коаліцією з Німцями, забуває однак о тім, як соромно провалила ся свого часу коаліція з Пленером, а по досьвідах зроблених Чехами з презесом Яворским, що розбив парламентарну більшість, не мають они довіри до Кола.

Наслідком сих відносин політичне і парламентарне положенє в Австрії вельми невідраднє і легко може довести до пересиленя, подібного як в Угорщині.

З близька і з далека.

Обняте маршалківської булави давним маршалком Станиславом гр. Баденім привняли всі круги з живим вдоволенем. Чому — се знає кождий, що тямить недавні часи єго попередного маршалкованя. Тож не будемо розводити ся над тим, а наведемо лише характеристичний голос *Slowa polsk-ogo*, який доказує, що *Wshchepoljaki* попри признаванє високих чеськот характеру і робучости Баденього, хотіли би зацепити єму також *Wshchepolskogo* бакциля. «Нині знов по короткій павзі повертає на високе становище — вище *Wshchepolskij* монїтор — а повертає несумніво з тою самою енергією житевою, з тою самою незрівнаною штукаю праці, з більшою ще, о скілько се можливе, знакомостію справ, а передовсім маймо надїю, з тим самим поступовим (?) широким горизонтом думки, обіймаючим цілу Польщу і виключаючим рівночасно всяку реакційну скрайність (?) в трактованю публичних справ! Гр. Бадені застане «під кавками» Андрія гр. Потockого, свого личного приятеля, а хоть політично они під деякими зглядами ріжні, бо новий маршалок глядить радше на ліво, можна бути певним, що один в другім найде завсїгди і поміч і раду і що запанують в

нашим краю так конечні межі управляючими чинниками згода і гармонія».

Панованє §. 14. оновіщує *Wiener Ztg.* від дня 1. липня, вводячи державну провізорію бюджетову від нині 1. липня до кінця с. р. Взагалі політична ситуація в Австро-Угорщині, так по тім, як і по другім боці Литави, дуже невідраднє. В тім згляді доносить *N. fr. Presse*: «В звязи з подїями на Угорщині заострили ся і збільшили також трудности у внутрішнім положеню Австрії. Як довідуємо ся, поголоски про намір димісії гр. Вельверсгаймба не є неоправдані. Однак в ситуації кабінету Кербера наступила ще одна зміна, а іменно ся, що чеський міністер-земляк, др. Резек має непохитний намір виступити з кабінету. Отже президент кабінету має важні причини застановити ся докладно над положенєм цілого кабінету; і поставити собі питає, якими способами зможе запевнити собі парламентарне полагоженє угоди з Угорщиною. Цісар вертає нині вечером (вернув вчера — Ред.) до Відня, а в наслідок сего належить ожидать важних децизий. А як дальше уформує ся ситуація, сего в теперішній хвилі ще годї передвидіти. Невпевність теперішного положеня стала тим більшою, що такж і на Угорщині судьба нового кабінету стала невпевна, як показує ся з вчерашного засіданя угорського сойму (гл. дотичну статію), можна навіть сказати, що нове правительство є zagrożене. Чи прийде до реконструкції кабінету д-ра Кербера, чи єму се удасть ся і який зворот возьме ціла справа пересиленя, про се довідаємо ся вже в найближших днях». — Нинішні *N. fr. Presse, Vaterland і Zeit* доносять згідно, що кабінет Кербера подав ся до димісії, але цісар до тепер ще не прийняв єї.

Дипломатичний заколот межі Америкою а Росією спричинила справа кишенівських побоїв. Організація американських Жидів внесла перед місяцем до державного департаменту в Вешингтоні петицію до російского правительства з просьбою о відісланє тої петиції в дипломатичній дорозі до Петербурга. Петиція протестує против різні в Кишеневі. Отже президент Рузвельт заявив міністрам, що рішав ся петицію вислати. Російське правительство вже вислало ноту до правительства УНІ, в котрій висказує свій «глибокий жаль» з причини постанови президента Рузвельта і заявляє, що російский уряд заграничний не прийме петиції, бо не мішаючи ся до внутрішних справ інших держав, мусить не дати мішати ся в свої внутрішні справи чужим державам. — Нині справа стоїть так, що російский амбасадор в Вешингтоні і американський в Петербурзі ждуть на телеграми від своїх правительств, чи не візвуть їх до відїзду.

Соціалїзм, етика і політика.

під розвагу «СТАРШИМ і МОЛОДШИМ» подав

Др. Іван Копац.

13)

(Дальше).

Та сьак чи так, хоч я гребав ся трохи в ріжних істориях, почавши від великого старого Тукидида і не менше великого, тільки 500 літ молодшого, Тацита аж до нинішного Пипіна і Костомарова, Ранке і Едв. Маєра, Момзена і Тена (Taite), — то мені таки якось не хоче ся

віряти, щоб Хмельницький лише через одну свою «глупоту» піддав ся Москві, хоч міг так легко, як се собі анонімний автор статі думає, поставити на ноги самостійну Русь-Україну «без холопа і без пана». По его думці вельми винно «кастове становище старшини і козацтва проти мас». Шкода, що автор трошки близьше не пояснив, як він розумів се «кастове становище супроти мас». А то для мене все ще дивно, чому то десять літ пізніше Бруховецький, як звісно, прецінь маси мав за собою, ба навіть умисно задля того в подертих шараварах ходив, а таки Русь-України на ноги не поставив. Значить: ту таки ще щось хибувало. А в таким разі може-б варто проблем на ново передумати, от читаючи прим. хочби й на ново з увагою Кулішеву «Чорну Раду» або Карляйлеву «Історію французької революції» або Тукидидову «Історію пелопонезкої війни». А як хто не хоче історії, тільки філософії тобто загальних розважань на ту тему, то нехай возьме до рук прекрасну і фаховою критикою¹⁾ загально розхвалену зовсім свіжою книжку професора баденсько-фрібурзького університету Ріхарда Шмідта п. з. Allgemeine Staatslehre (I. Bd. Die Gemeinsamen Grundlagen des politischen Lebens. Leipzig 1901. ціна опр. 10 марок) або бодай невеличку працю згаданого вже висше Роберта Пельмана п. з. Sokrates und sein Volk. Ein Beitrag zur Geschichte der Denkfreiheit (1899. ціна опр. 3-50 мар.).

Тукидида і Тацита я назвав великими істориками не лиш задля їх особистої геніяльності, але й задля їх становища в історіографії. Передусім важне у них те, що се не були зовсім т. зв. кабінетні учені (Stubengelehrte), лиш мужі, що перейшли до писання історії аж по довгій практичній діяльності в політичній і військовій життю.

Тукидид був в р. 424. пер. Хр. адміралом атинської флотії, а коли назначена ему операція проти Спартан не повела ся, мусів іти на прогнане і цілий дальший час посьвятити історії тої війни, в якій сам брав участь і яку дальше слідив досвідченими власними очима аж до онтого страшного знищення родинного міста, яке наступило в р. 404 пер. Хр. Геніяльний мислитель, що памятав силу Атин з перед тої страшної братовбийної війни і видів тепер стан тої сили по 27 літах борби, постановив описати цілу війну — по найщиршій совісті — в науку всім грядучим поколінням. «Може — каже — моя історія й не буде кому приємною лектурою задля браку в ній всяких поетичних прикрас. Та люди, що схотять колись певно знати, як то було і як буде, коли людські відносини знов колись в подібний спосіб уложать ся, найдуть, думаю, мою історію прецінь пожиточною. Бож і пишу єї не задля того, щоб мала служити кому для

¹⁾ Прим. звісний історик v. Below горячо (dringend) поручає сю книжку кожному історикови до читання і основного студювання в «Historische Zeitschrift» (том 90. зошит 1).

хвилевої розривки, лиш як тривкий скарб для всіх грядучих поколінь». Правда, не судило ся великому мужеві довести діло до кінця. Смерть перервала нитку єго історії рівночасно з ниткою єго життя. Та те, що лишило ся, будило і будить до нині подив усіх, що глибоше з ним познайомили ся. Вистарчить прагати, що славний економіст XIX. віку В. Рошер розпочав свою наукову діяльність голосним на свій час твором «Leben, Werk und Zeitalter des Thukydides» (Göttingen 1842.); а в передмові до першого видання свого, згаданого вже висше, діла «Grundlagen der Nationalökonomie» виразно величає Тукидидова своім першим великим учителем. — Знов же один з найвизначніших нині істориків, проф. Едв. Маєр (Mayer) уважає Тукидидову історію взірцем, якого ніхто з єго наслідників аж до нині не то не перевисшив, аде навіть не досягнув (Por. Zur Theorie und Methodik der Geschichte, Halle 1903 стр. 56).

Тукидид жив в другій половині V. віку пер. Хр., в часах найбуйнішого розвитку грецького індивідуалізму і демократизму. Та минуло 500 літ, і маетник історичного годинника стояв на другім боці від положення рівноваги. Навіть горді, мудрі і свободолюбні Греки вже давно палили кадила замість Олімпійському Зевесові на вівтарях римських пняних Імператорів. (Пор. бодай Сенкевича: Quo vadis? і Шевченкових: Неофітитів). На Сході, правда, вже зійшла була Вифлеємська зів'язда і кинула була своє світло вже трохи навіть і до Риму. Та для високих і учених сфер тодішних вона була, звичайно, лиш одним забобоном між тисячею інших. Поза забобоном одиниєм богом для тих людей був лиш всемогутній Imperator Caesar Augustus jako deus praeiens на землі, тобто «бог живий», що фактично й міг все те сповнити, що кому обіцяв. Що супроти него значили німі Олімпійці? — І в тих то часах жив (около р. 100 по Хр.) знов один геніяльний чоловік, що дійшовши через усі ступені урядничо-військової кар'єри аж до ступеня цісарського намісника, вкінці з відразу відвернув ся від того найстрашнішого ідопоклонства, яке на світі знав, бо ідопоклонства звірским пристрастям пняних кесарів, і ступаючи в сліди Тукидида, як каже, «sine ira et studio» (т. зв. «без свідомого прибільшування тїни або світла»), описав свої часи, також у тій цілі, щоби правдива пам'ять про них не загинула.

Може-б варто було декому й у нас заглянути у ті два ясні зеркала благородної людської душі. Як не в оба разом, то бодай «демократам» до Тукидида, а поклонникам «августейшаго кнута» до Тацита. А передусім повинні-б звернути на них свою увагу ті, що так скоро біжать ширити «самоосвітчу» між другими, дурнішими. Німецькі переклади обох тих писателів можна дістати дуже дешево в Універсальній бібліотеці Рекляма!

(Дальше буде).

Буча в угорській соймі.

Вельми немилото дізнав привітання новий президент кабінету гр. Куен-Гедерварі. Коли по двогодинним відчитуванню внесень та інтерпеляцій увійшов до салі новий кабінет з Куеном на чолі, вопри оклики правиці «ельєн» — привітала єго лівниця іронічним «живію!» Відчитуванє цісарських рескриптів з номінаціями кабінету, переривала лівниця окликами, а особливо коли відчитувано номінацію нового міністра Хорватії Томашіца, до якого кричав пос. Піхлер: «Як сей сьміє показувати ся тут! Перед шести тижнями він обидив угорський наїрді!»

Коли президент міністрів заняв слово задля виголошеня програмової промови, лівниця безнастанно переривала єму, так що президент палати кілька разів мусів дзвонити та прикликати послів до порядку. Особливу бучу викликали слова гр. Куена, що не може згодити ся на такий парламентаризм, де не можна би перевести волі більшости... «Не рішає воля більшости, — кричала на те опозиція — але воля краю! Вперед іде край, а потім більшість!»

Коли гр. Куен висказав ся, що задля выясненя ситуації наради над законом про контингент рекрута треба було на разі завісити — підніє ся новий гамір і крик, в якім падали слова: Пане президенте кабінету, ви ошукали нас, але ми дамо собі з вами раду! Брехун, брехун! Най вертає, звідки прийшов! Гамір тривав звиш 10 минут, заки президентови Аноніому удало ся промовити кілька слів з просьбою, щоби дали бодай міністрови докінчити почате реченє.

Коли гр. Куен прийшов знов до слова, заявив, що правительство вправді признає конечність безпрОВОЛОЧНОГО підвисненя стану армії, але на сей рік резигнує з сего, і в наслідок сего на біжучий рік зажадає контингенту рекрута в дотепершій височині. Передовсім належить праступити до поладженя бюджетової провізориї, відтак ухвалити рекрута в дотепершній висоті, потім розпочати наради над сего річним бюджетом. Тому, що до того часу буде вже середина літа (голоси: А може вже і по літі!), то наради над угодними законами розпочнуть ся доперва по фериях; дальше приїде договір з Італією, а відтак економічні і суспільні справи, особливо управльненє платні державних і економічних урядників (Барабаш: Ага, певно прийдуть вибори!), а також треба поладити виплати готівкою. В своїх дальших выводах гр. Куен не більше мав щастя до опозиції, а після него виступив пос. Фр. Кошут для поясненя становиска партії независимости. Куен вправді навів деякі річи, на які єго партія годить ся, однак она буде поводити ся опозиційно супроти того правительства, яке опирає ся на основах з року 1867. Бєсідник виступає проти розсєваних поголосок, немов-єго партія покинула дотепершнє становище і зрєкла ся своїх домагань. Одиниєм

Родинке житє.

(Гадки проф. д-ра Фрідріха Паульзена).

Шід розвагу руским „соколикам і пашкам“

12) подав

Др. ІВАН КОПАЧ.

9. Свобода в справі закладаня родини.

Як розрив подружа суспільність зробила зависимим від своєї законом означеної згоди, так противно закладене подружа пересунула з часом зовсім у сферу волі одиниці. Помінаючи деякі перешкоди, як надто близьке посвоєченє або за молодий вік, і не беручи в рахунок жаданя батьківського або опікувочого дозволу в деяких разях — на просторі німецького права державного панує тепер повна свобода щодо закладування подружа. Іменно нема жадних перешкод з економічних причин, жадного дозволу власти (винявши військо і урядників), жадного права протесту зі сторони громади або стоваришень убогих.

Та я сумніваю ся, чи суспільність все буде стояти при такій постанові. Може прецінь ще коли виплине питанє, чи може не більше відступлено ту самоволі одиниць, як се хосєнне

для интересу загалу, бодай доки під зглядом забезпечуваня нуждарів люди будуть поступати після дотепершних засад. Громади могли-б таке сказати: коли держава силою накидає на нас наслідки легкодушних подруж, а іменно удержанє зубожілих родин, то не повинна нам також відбирати всіх средств, які могли би нас забезпечити проти грізного зросту тих наслідків. Батьки, що виховують власні діти тяжкою працею, могли-б запитати: яким чином може нас хто змушувати жити дітий легкодушних млодят, котрим власне прийшла охота повязати ся з собою? Коли ми маємо за них груди наставляти і тим способом їх заразом забезпечувати, то справедливість вимагає, щоби вони наперед нам дали яку небудь заборукую, який небудь доказ вигляду на економічну самостійність і соїдності; дозволити женати ся людям, що жили з жебрини або крадежи, або хочби лише правильно доси пускали з водою свою заслужєнину — не є ані справедливо ані розумно.

Проти сего підносять, що право заказу дуже легко веде до вузкоглядности, а через те й до нестерпного обмеженя свободи в найважнішій справі особистого житя. Дальше, кажуть, заборона подружа викликує помноженє числа неслюбних дітий; притім вказують на Баварию і

Мекленбургію, де в наслідок законів, що утрудняли закладуванє подруж і поселенє, число неслюбних дітий держало ся на незвичайній висоті. — Без сумніву се дуже важні моменти і не можна замикати очий на надзвичайні трудности, звязані з управльненєм тої области людського житя дорогою законодапною. Та я таки, признаю ся, не зовсім певний того, що суспільність вже раз на все буде держати ся засади: не мішати ся до того. Цікаво, що Дж. Ст. Мілль, апостол індивідуальної свободи, як-раз у тій точці уважає вмішуванє суспільности принципально зовсім відповідним. В пятім розділі розправи про свободу (On liberty), він показує, що заказ подружа з економічних зглядів зовсім не переходить поза границю справедливої власти державної; єї ж задачею, каже, і є як-раз накладати примус на бажана одиниць у тих разях, коли їх заспокоєнє має для інших погубні наслідки. А що ту як-раз такий случай, про те прецінь ніхто не може сумнівати ся; ту грозить як-раз витвір людського житя повного нужди і зіпсуєтя з тими всіма лихамь, які від него розширювали би ся й на окруженє.

Далеко дальше йдуть в тім напрямі старі філософи Рационалізм Плятона й Аристотеля в трактованю питань про подружє і молоде поколіньє вражає нас мовби голос з иншого світа

наміром партії було найти вихід з нещасного стани „ex lex“ і з сеї причини она приняла до відомости заяву Куена, що він обов'язуєся дофнути військове предложение. Партія є рiшена спротивити ся рiшучо всякому пiдвисненню контингенту рекрута, коли рiвночасно не наступлять народні концесії. За дофнене військового предложенія сторонництво бесідника приймає допустити до наград над бюджетовою провизорією і над бюджетом, однак стоїть вірно при своїй програмі що-до самостійної армії і угорської команди, угорського офіцерського корпусу і самостійної митової області. В тій хвилі партія ще не може сказати, яким оружем буде поборювати нове правительство, однак вже тепер мусить пiднести се, що приймає до відомости відрочене Куеном наряд над угодою до осені. Сторонництво бесідника стоїть твердо при гваранціях арт. 30. до закона з р. 1899, після якого правительтво без автономічної тарифи митової, не може розпочати угодових переговорів з заграницею. (Опшеки лівці).

Відтак склали представителі інших сторонниць свої заяви, з яких тільки заява ліберального сторонництва випала корисно для нового правительства. Знаменою є ще і ся обставина, що коли сторонництво незалежності, того самого дня вечером відбуло засідане, виявили ся на нiм такі рiжніці в поглядах на відношене до правительства Куена, що презес і віцепрезес сторонництва Кошут і Комяти зложили своє достоїнство, а надто Кошут зложив заяву, що понеже найшов ся в суперечности з гадкою партії і краю, є непохитно рішений дофнути ся з політичного життя. Отже так радикальний напрям взяв верх навіть понад голову свого довголітнього провідника.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В четвер: руско кат. Юди ап. Зосима; рим.-кат. Посіщене Пр. Д. М.— В п'ятницю: руско-кат. Методія; рим.-кат. Геліодора, Корпила.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о сноре відновлене передплати, зглядно о вирівнане залеглостей та о приеднуванє нам нових передплатників.

— **Галицкі Росіяни в духовній семінарії.** Кількадесят вихованців капацких бурс та «мастистих» перемішляків задумало за усяку ціну з духовної семінарії зробити огнище народного ренегатства. Числили при тім на се, що молодого і ведосьвідченого о. ректора пiдобиють собі тим самим способом, яким заволодив ним був російський амбасадор в Коломиї. Отже зачали леститись, удавати покiрних і ревних, а де і коли можна, очернювати і денунціювати товаришів-народовців. І ся система оплатила ся їм! О. Хомишин, мимо персазавий добромислячих людей і мимо наших острих рекримінацій в kwestії веденя семінаричної молодіжкі, потурав галицким Москалям, а навіть, — horribile dictu, — оснував для них «Кружок русекіх студентоф бо-

Вони говорять про тірїчи майже так як годовіцї про поправу раси коней або псів. Коли б вони були свiдками безмірних заходів, з якими сучасність наша дбає у всіляких закладах про удержанє і науку знiдлїх і окалїчїх істот всякого рода, про епілєптиків і придурковатих, про невилїчно запушєних і невилїчно тупоумних, то може б нам не признали безусловної похвали; може би сказали, що ми мабуть не знаємо найкоротшої дороги до поправки роду людського, а то добору пологого. — Я далекий від того, щоб ставати на тім становищи; а прецінь се також мабуть засада сумнівної вартости: плоджене потомків уважати абсолютним і загальним правом чоловіка, а заразом їх удержанє абсолютним обов'язком громади. Може нові біологічні погляди про значїне дiдичности промостять дорогу й новим поглядам на право зглядно обов'язок загалу супроти одиниці і будучности. Коли простунки і хвороби не є індивідуальними проявами, лиш в значнім обсягу дiдичним спадком родинним, то й трактованє тих справ поводи приноровить ся до того пересвiдченя; суспільність в інтересї удержаня себе самої огляне ся за забезпечуючими (профілактичними) середствами проти розроджуваня і розширюваня звиродженя.

(Дальше буде).

гословія». Тож кацапи чимраз вигіднїше розпирали ся в семінарицких мурах і посунули свою безлічність до сеї степені, що коли українські «сепаратисти» — як они називають Русинів-Українців — задумали сьвяткувати пам'ять Тараса, они назначили на той сам день концерт Пушкина, як контрдемонстрацію против «хулителя Богородиці», — яким они очернюють Шевченка. Ректорат в дивній своїй заячосердності призволив на оба концерти. Українці зареєстрували проти сего і ректорат пересунув Пушкина на пiзнійше. Але спитаймо, яке оправданє і яку цїль має Пушкинівскій концерт в рускій духовній семінарії? Чи не є се явною демонстрацією народної апостазії? А за народною ідеї і релігійною апостазія, як се доказують мiлїони примірів нашої історії і теперішнього життя. Тож здає ся, що вкінці і о. Хомишин прийшов до пересвiдченя, що в духовній семінарії треба заняти рiшуче і недвiзначне становище супроти ренегатских заїй гуртка галицких «Росіян», а не — як се «Галичанін» представляє, — бавити ся у жмурка з одними і з другими, з публичною опінією і з власною совістю. Тим більше крайній був час на се, що ректорат ствердив, що єї «смирні та тихі» потайки спроваджували російскі книжки та журнали, не лише що не апробовані семінарскими властями, але прямо противні католицкій вірі, а надто інтригували против особи о. ректора і устроювали єму нічні бучі, ба навіть виступали явно против єго приказів, відтягнувши ся греміально від участі в хоральнім сьпівї підчас йорданського сьвята. Ті всі дані, як і клопоти з Пушкинівскою демонстрацією, яку перед кількома днями знов ударемняли богослови-Українці, спонукали ректорат: розв'язати «Кружок» галицких Москалів, з тим, що «по фєрїях може знов прийти до основаня єго». Кобя ніколи вже до того не прийшло!

— **З Тов-а ім. Ів. Котляревского.** Засідане Виділу відбуде ся в четвер дня 2. липня о 7. год. вечером. За Виділ: Ольга Журавіська, секретарка.

— **Величавий фестивал** на дохід «Рускої Захоронки у Львові» устроюють товариства «Руска Захоронка» і «Кружок українських дiвчат» у Львові. В програму входять: гри і забави товариस्कi, фантова лотерія, цвiтї, конфетти і рiжні несподiванки. Пригравати буде музика 80. п. н. Фестивал сей відбуде ся в неділю дня 5. липня, а в разі непогоди вi вторник дня 7. липня. Близні інформації, як місце забави, вступ і т. п. подамо пізнійше. Комітет звертає ся до всіх Родимців з прошенем, щоб склали фанти до неділі с. е. до 5. липня у сторожа «Р. Бєсiдї».

— **Комітет.**

— **Людовий концерт в Станиславові.** Заходами філії тов. «Просвiти» в Станиславові відбуде ся в неділю дня 5. с. м. в сали театральній «Моношкє» «Людовий концерт» в честь Тараса Шевченка в 42. роковини єго смерти з отсею програмою: 1) Вступне слово. 2) «Вулиця» Ф. Колєсса, відсьпіває мiш. хор мiщан із Маріямполья. 3) «В світ з очі» Б. Ленкого, виголосить п. М. Я. 4) Сьпiв казарюлоги-лiрника, сольо басовє, відсьпіває Вп. П. Чайківскій при акомп. ліри. 5) Скіоптікон, всiлякі сьвітляні образи з поясненями. 6) Бєсiда просвiтньо-економічна Вп. О. Р. Баршєа. 7) «Пливе човен» М. Кичика, відсьпіває мiш. хор мiщан із Маріямполья. 8) «Шє не змерла» В. Масляка, виголосить п. М. Я. 9) «Продьог» д-ра Ів. Франка, виголосить Вп. Р. Сiрацкій. Початок о 5. год. а полудня. — Цiни мiсць вельми низкі. — ВП. Братя селяни і мiщани! прибувайте громадно і звелїчіть в той спiсiб пам'ять незабутнього нашого Генiя. За Виділ: П. Рибчук.

— **Аматорске представленє в Сколім.** На дохід «Нар. Дому» в Стрию устроює аматорскій кружок Руского касина стрійского в Сколім на Демiї дня 5. с. м. аматорске представленє, на яке має честь запросити Верховинові. Початок о 8. год. вечером. Крісло 2 К., вступ на салю 1 К., для мiщан і селян 40 с. По представленю відбуде ся комерс.

— **Народне вiче в Раві рускій** відбуде ся дня 6. н. ст. липня с. р. о 3. год. пополудни в громадскій сали зі слiдуочною програмою: I. Відкритє вiча і вибір президiї. II. Реферат «о політичнїм положеню Русинів» з дискусиями і внесенями. III. Реферат «о економічнїм положеню Русинів» також з дискусиями і внесенями IV. Заключенє вiча.

— **З Дрогобича.** Дня 5. липня відбуде в Дрогобичі фестивал «Зорі» і посьвяченє прапора сего ремісничого руского товариства, а 6. липня отворене дрогобичкої Фiлїї «Просвiти», а вечером того дня концерт в пам'ять Тараса Шевченка.

— **Вiче українсько-рускої молодіжкі** з цiлої Австрiї відбуде ся в половині липня с. р.

— **Оферти на помешканє** з удержанєм, або без удержаня для слухачок, просить ся зголошувати з поданєм ціни на руки тов. О. Бережницкої студ. філїос., Львів, Університет.

— **З львівського університету.** Деканом філософiчного виділу вибрано вчєра проф. д-ра Олександра Колєсса.

— **Новоіменованний красєвий маршалок** гр. Ста-

нїслав Бадені обійме урядованє в п'ятницю дня 3. с. м. о 10. год. рано. Того дня намiсник гр. Потоцкiй в присутности краєвого виділу прийме від гр. Бадєного присягу і введе єго в урядованє.

— **Іменованя** В статусі II. держ. зелізниць титул инспектора одержав Йосиф Галінчак у Львові. В статусі IV титул ст. ревідента одержав Алекс. Добрянскій в Станиславові; до VIII кл. авансували: Кюріло Левицкiй в Микуличині, Ант. Явецкiй у Віднi, Дмитро Влад в Чернівцях, Мих. Чєхович в Райчi; до IX кл.: Вол. Зарудзкiй в Руді, Яросл. Пачовскій в Бiбрці, Гв. Гулєвич в Любiнцях, Дмитро Лукашевич в Коростятині, Стеф. Словицкiй в Коломиї, Люд. Кобилянскі в Ряшеві, Модест Левицкiй в Гадiкфальві. В статусі V до VIII кл. авансували: Клим. Левинскій, Андр. Мокрицкiй.

— **Зiзд лiкарів** відбув ся в неділю у Львові при участі около 150 лiкарів переважно спєза Львова. Всi бесiдники представляли положенє лiкарів в сумнiм сьвітлi. Вкінци ухвалєно резолюції: 1) Зiзд лiкарів узнає потребу загальної організації, яка лучила би всiх лiкарів в краю і визнає всiх товаришiв, аби вписали ся до «Товариства Саморомочи лiкарів Галичини, Буковини і Шлезка». 2) Зiзд признає відповідними змiни статута Тов-а Саморомочи, предложєні організаційною комісiєю в порозумiню з виділом Тов-а Саморомочи. 3) На внесенє проф. Кадія зiзд ухвалєно, що уважає обов'язком товарискої солідарности, аби всi товариши пруступили до Саморомочи, а тих лiкарів, що ухилили би ся від організації, уважає такими, що ломлять заводу солідарність і відмовляє ся їм товариских прав. Вкінци ухвалєно вибрати виконний комiтет і видавати заводову часописє. До виконного комiтету вийшли між иншими: др. Евген Озаркевич і др. Сельскі, а до редакційного комiтету: др. Евг. Озаркевич.

— **Цирк Труціх** у Львові став єдиною розривкою під літню шору для тих, що занятє і відношини не дозволяють їм покинути горячі мури міста і на нiдрі природи шукати вiддиху в літній порі. Цирк побудований в найздоровійшій часті міста (при пл. Солярї), має знамениту вентиляцію і приємне для ока лукове електричне освiтленє. Стаїня відзначає ся прекрасними оказами коний, що прямо зачудовують своєю знаменитою трєсурю. Також гімнастичні продукції належать до найтрудоуїших і найризиковїйших, а виконувані з елегантною легкiстю і великою певностю. Балєт як і продукції весєльчаків причиняють ся до розвесєленя вечєра. Одно треба замiтити, як оригiнальнiсть цирку братів Труціх, що продукції обходять ся без несмачних жартiв і дотєпiв та без звичайних циркових декольтацій продукуючих ся артисток. Тому то і тепєришні циркові вистави осягають бiльше артистичну цiху і становлять приємну розривку для шукаючої естетичних вражiнь публики.

— **Іспит зрілости** в учительскій семінарії мужєскій у Львові здали: В. Адамєкiй, Я. Хпановскiй, Ів. Ст. Бляйке, Ів. Болєхівскі, Йос. Чермак, Каз. Федоровскі, Ант. Га поза (з відз.), Бол. Гавуля, Ж. Гриб, Фр. Капака, Каз. Карпiнскі, Л. Клєчнєскі, Роман Козловскі, Йосиф Колоді, Григорій Коєсак, Корн. Кошалинєскі, Ів. Курнєцкiй (з відз.), Евстакій Котович, Г. Легєрлод, Г. Лєпчєвскі (з відз.), Ів. Лєщанєскі, Юл. Микосинскі, Адриєн Магєсюк, Мєч. Овоц, Дмитро Прибила, Д. Рубєнцаль, Каз. Роґош, Стан. Сьбєцкiй, Михайло Сторожук, Ярослєв Свiдницкiй, Іван Тимєцкiй (з відз.), Стан. Вьончєвскі, І. Цiлєр і Стан. Жєрєвскі. 6 кандидатів одержало поправку, а одного рєпробовано.

— **П'ятнистий тиф.** В часі від 17. до 23. червня було в Галичині 96 нових случаїв занєдужаня на п'ятнистий тиф, а се в повітах: Чортків 2, Дрогович 2, Горлиці 1, Городенка 3, Яворів 5, Калуш 7, Львів 4, Надвiрна 15, Печєніжин 3, Підгаїці 8, Рава 1, Скалат 2, Снятин 15, Станиславів 1, Старий Самбiр 1, Стрий 4, Тарнобжег 2, Тарнів 1, Товмач 6, Терєбовля 6, Залiщики 2, Золочiв 2, Жєвкєва 2 і Ждачiв 1.

— **Нещасна пригода.** При будові жидiвської стайнї в Горєдку к. Львова практичєно ся в понедiлок нещастє, якого жертвою стали два мужики. Стаїню будувєв Андрух Борєс і нанєв собі до помочи двоє селян. Коли в понедiлок пiдвошенє зруб стайнї, упало кiлька балкiв на одного з робiтників Ілька Ходака, батька 6 дiтiй, і убила єго на мiсци. Другий з робiтників вийшов з сеї пригоди цiлий, але трохи потовк ся. В чоботі помершого Ілька найдєно 19 злр. 20 кр. Бiдний мужик хотiв заокруглити свiй капiтал до 20 злр. і другого дня мав вертати до своiх на село.

— **Повинь.** З Перемашля дносять, що плєсо води в Сяні значно пiднесло ся наслiдком доцiв, що падуть від кiлькох днiв. Велике небезпєченє грозить сєлу Вильчє під Перемiшлєм, бо там берєги рiки низкі і вода може кождої хвилі затопити цiле село. Коло Ярослава повинь залєгла берєги і вода огорнула корчму, в якiй забавляло ся кiлькох лудiй. Коли они хотiли

вийти з корчми до дому, мусіли брести по поясе в воді і ледви спасли своє житє.

— Дрібні вісти. Ученик львівської школи кадєтської, Роман Александрович, відобрав собі житє вистрілом з карабіна. — П. Генриха Мельцера, дірігента Львівської Фільгармонії, запрошено на професора висшого курсу фортепяного в віденській консерваторії Пергера. — Декама ми виділів на львівській політехніці вибрано: виділу будівництва проф. Едгара Ковача, виділу інженерії проф. д-ра Макє. Туліого, виділу технічної хемії проф. Стефана Нементовского. — Презесом повітової ради в Добромилі вибрано п. Павла Тишковского, властителя дібр, а его заступником п. Мечислава Корвіна.

— Помер в Буську Іван Шумпетер, нотар, в 50. році житя.

РОДИМЦІ! Приготовляйте діти до вступних іспитів до шкіл середних!

Наука, штука, література.

— Поступ ч. 24, з 26. червня 1903 містить стєі статї: Міліонерів ради. — Що таке поступ? (Конець) — Картини із сербської історії. — Лічничї свїйства дерев. — Становище жінк в старинним Єгипті. — Всячина. — В фейлетонї: Сон-биліца, Сильвестра Яричевского.

Телеграмм.

Відень, 1. липня. Цїсар санкціонував ухвалений галицким соймом проект закона що-до осушуваня вадністриянських мочарів.

Рим, 1. липня. Здоровле Сьв. Отця є зовсім вдоволяюче. Папа переходжував ся вчєра по ватиканськїм огородї, а опісля приняв кількох єпископів на аудїєнції.

Будапешт, 1. липня. Вчєра підчас засїданя сойму шїрено між публікою, зібраною перед соймом, картки з написом: „Людвик Кошут прогнав з Угорщини бана Єлячіца, а Франц Кошут сїровадив бана до Угорщини. Ельєн, Людвик Кошут! Живїю, Франц Кошут!“

Межи зібраною перед соймом товпою якийсь студент вистрілів з револьвера, наслідком сєго настало замішанє, поки не виявило ся, що студент стрїлив на „віват“.

Софія 1. липня. В болгарських кругах дипломатичних настало велике занепокоєне наслідком воєнних заряджень Туреччини на границях Болгарії. В Болгарії боять ся, аби турецькі війська призначенї проти Альбанців не переступили границї і не зайшли до Болгарії.

Відозва.

Незабаром уже вийде з робітні п. Михайла Спюжарского II том „Листів з чужини“ Ярослава Окунєвского.

В сїм томї поміщенї спомини з Африки та явних земель, о скілько не ввійшли до I-го тому, дальше недрукований ще доси, прєгарний спомин із України, спомин із Риму, а вкінци низка ескізів списаних на покладї на повнім морю і майже всі вони настроєві образки. Позаяк ходило менї також о збірне виданє письм Окунєвского, тож користаючи з повної свободи лишеної менї автором, додав ще на кінци его спомин про Михайла Драгоманова і про Остапа Терлецького.

Перший том Листів, о скілько знаю, розійшов ся між Русинами широко, тож коли удало ся виданя II-го тому довершити, спїшу повідомити читаючи публіку, що II. том замовляти можна вже тепер у накладчика п. Антона Хойнацкого у Львові, вул. Руска ч. 3 надсилаючи 4 корони під повисшою адресою. При тїм може кожний означити, якої краски має бути оправа (а є крім синої і червоної ясно і темно зелена, ясно і темно жовта, полова і біла).

Хто надїшле 4 корони на адресу Хойнацкого, той не поносить коштів рекомендованої посилки поштової, а хто зажадає книжки в книгарни Тов. ім. Шевченка, або Ставропигійській, той мусить кошт посилки сам понести.

Не моя річ заохочувати до купованя книжки, хто тільки мав I. том в руках, або хто чув хоч прихильну его оцінку, той без сумнїву схоче набути сей, одинокий доси в нашїй літературї твір автора звїстного Русинам з прєгарних фейлетонів заміщуваних від ряду лїт в „Дїлі“, а сєго року в „Русланї“.

При сїй нагодї вискажу ще просьбу до всіх прихильників колишнього видавництва „Універсальна Бібліотека“. Всїх, що ласкаво приймали книжки того видавництва, що приймали їх у розпродаж, я прошу, щоб прийняли подяку за свій труд, а що хто довжним остав ся, найзовільно надїслати на мою адресу. Невеликі то гроші для кожного з осіб, а у мене зберуть ся з того сотка корон, що тяжать на мнї яко довг, котрий заплатити треба.

Дєнис Лукїянович
в Городниці коло Гусятина

Надїсланє.

Специалїст недуг горла і грудий
Др. ЕВГЕН ОЗАРКЕВИЧ
довголітний лікар клінічний і заведєня лічничого в Шавниці, ординує постійно у Львові, ул. Корняків ч. I, II пов. (Народний Дїм).
11(59-?)

Старші особи можуть запевнити собі досмертне удєржанє за зложенєм одвітної готівки. — Йосиф Кисїлевич
Львів, Новий свїт I. 58(2-5)

МИЛА ПАМЯТКА.

Хто був на вічу дня 16. н. ст. с. м. в Камінці струм, нехай купиє собі на памятку того свята гарну фотографїю того віча.
Цїна фотографїї на великому картонї вносить тільки 1 корону вже з пересилкою.
Замовляти можна у А. Веретельника в Камінці стр., п. в місци. (10-10)

Товариство взаїмних обезпечєнь

ЛВВІВ
РИНОК Ч. 10.

„ДНІСТЕР“

ДІМ
„ПРОСВІТИ“

одиноке руске товариство асекураційне, заснованє в 1892. р.

обезпечєє будинки, движимости, збіжє і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є надвишкє з оплат розділяє межи членів яко звороти; в послїдних трєх лїтах вносив зворот 8%.

ДНІСТЕР виплачує шкоди дуже скоро а оцінку шкід переводить разом з делегатом і місцевими членами. За 10 лїт виплатив 6.064 відшкодовань в сумї 3,187.258 К.

ДНІСТРА поліси приймають при позичках Банк красвий і каси ощадности.

ДНІСТЕР посередничить при обезпечєнях на житє в краківскїм Товариствї, відступає часть провізії в таких обезпечєнь на рускі добродїїні цїли; диятого на житє треба обезпечати ся тільки через „Дністер“.

ДНІСТРА фонди вносять з кінцем 1902. р. 838.364 К і всі уміщенї в цїнних папєрах пупїлярних.

ДНІСТЕР удїляє агєнції сєлянам особливо там, де єще не роблять дотєперішні агєнти.

ДНІСТРА агєнти заробили вже 432 тисячєв корон провізії.

Розклад поїздів залїзничих обовязуючий від 1-го мая 1903.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского.)

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годинї				відходить о годинї			
8:10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня	8:22	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор				
8:20	з Чернівців (Галацу), Чорткова, Дєлятина	8:30	до Підволочиск (Київ) Бродів дв. головний				
8:50	з Брухович, щод. від 15. мая до 13. вер. вк.	8:43	" " дв. Підзамчє				
7:35	з Самбора (по отворєню вел. Львів-Самбір)	8:45	до Лавочного (Пєшту) Борислана, Дрогобича				
7:40	з Янова	8:35	до Кракова (Відня, Праги), Берлина				
7:35	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамчє	9:05	до Лавочного, Хирова, Калуша				
7:55	" " на дв. головний	9:15	до Янова				
7:45	з Лавочного (Пєшту), Калуша, Хирова	9:25	до Самбора, Хирова (по отвор. шляху)				
8:10	з Станиславова (від 1. мая до 30. сєр. вк.)	9:40	до Белєци, Сокала, Любачова				
8:15	з Сокала, Рави рускої	10:35	до Чернівців, Потутор, Дєлятина				
8:55	з Кракова, Відня, Праги, Берлина	10:57	до Тернополя, Потутор, дв. Підз.				
10:25	з Риньова, Любачова	10:40	" " дв. гол.				
11:15	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)	1:14	до Янова від 17. мая до 13. вер. в нед. і св.				
1:10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислана	1:55	до Пустомит 1. черв. до 13. вер. в нед. і св.				
1:25	з Янова	2:10	до Брухович від 17. мая до 13. вер. сєрня				
2:15	з Підволочиск, Копичинців на дв. Підз.		в недїлї і свята				
2:30	" " на дв. голов.	3:05	до Стрия. Сколього від 1. мая до 30. вер.				
3:14	з Брухович (15. мая до 13. вер. в нед. і св.)	3:15	до Янова щодєнно від 1. мая до 30. вер.				
4:35	з Стрия, Самбора, Сколього (1/5-30/9)	3:25	до Ринєва, Любачова				
5:06	з Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Пїдз.	3:30	до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.				
5:30	" " " " на дв. голов.	3:40	до Самбора, Хирова (по отвор. шляху)				
5:40	з Чернівців, Іцкан						
5:50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина	НІЧ					
5:55	з Белєци, Сокала, Любачова	6:05	до Станиславова, Жидачева				
		12:45	до Кракова, Відня, Берлина, Варшави				
		6:15	до Янова від 17. мая до 13. вер. будєн. д. п				
		6:20	з від 1/5 до 2/5 і від 2/5 до 3/5, 1904. щодєнно				
12:20	з Брухович (17. мая до 15. вер. в нед. і св.)	6:40	до Лавочного (Пєшту), Калуша, Хирова				
	з Брухович (15. мая до 15. вер. в нед. і св.)	7:10	до Сокала і Рави рускої				
	з Брухович (від 1. мая до 13. вер. в нед. і св.)	7:20	до Черемисиля від 1. мая до 31. жовтня				
	з Чернівців, Букарєшту	8:14	до Брухович (17. мая до 13. вер. в нед. і св.)				
	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і св.)	9:00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець				
8:40	з Кракова, Відня, Берлина Ясла, Риманова	9:20	" " дв. Підзамчє				
2:31	з Самбора, Сянока (по отвор. шляху Львів-Самбір)	9:55	до Янова від 17. мая до 13. вер. в нед. і св.				
	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.)	10:42	до Іцкан, Чорткова				
	з Підволочиск (Київ) Бродів на дв. Підз.	10:55	до Кракова, Відня, Варшави, Праги				
	" " " " на дв. голов.	11:00	до Підволочиск, Бродів дв. головний				
	з Лавочного (Пєшту), Хирова, Калуша	11:24	" " дв. Підзамчє				
	з Тернополя, Риманова на дв. Підзамчє	4:10	до Кракова, Відня, Праги, Самбора				
	" " " " на дворець головний	5:50	до Брухович від 17. мая до 13. вер. щод.				

ЗАМІТКА: Пора нічна числять ся від 6. години вєчєром до 5. години 59 минут рано.

Час середно європейскїй рїкнять ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12. год. 36 мин. часу львівского. — Бюро інформаційне ц. к. залїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) удїляє пояснєнь в справах залїзничих, продає білєти всякого рода і розклада їзди.